

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-3-58 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 05-49/699-187
Karar Tarihi : 28.7.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Rifki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : Kürşat ÜNLÜSOY, Neşe Nur YAZGAN

C.BAŞVURUDA BULUNAN : - İGS İstanbul Giyim Sanayi Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Hikmet DAĞCI, Av. Rifat USLU
Cumhuriyet Cad. No:199-201 Kat:5 34373
Harbiye İstanbul

D. TARAFLAR : - İGS İstanbul Giyim Sanayi Ticaret A.Ş.
- Bayi konumundaki satış noktaları

E. DOSYA KONUSU: İGS İstanbul Giyim Sanayi Ticaret A.Ş. ve bayi konumundaki satış noktaları arasında yapılan "Satış Sözleşmesi"ne menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması talebi.

10 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 9.7.2004 tarih ve 3687 sayı ile intikal eden ve en son 21.6.2005 tarih ve 4228 sayılı yazı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. 5. ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 19.7.2005 tarih ve 2005-3-58/MM-05-KÜ sayılı Muafiyet Raporu 22.7.2005 tarih ve REK.0.07.00.00-130/193 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; mevcut bilgi ve belgeler çerçevesinde yapılan değerlendirmeler ışığında;

20 1. İGS İstanbul Giyim Sanayi Ticaret A.Ş. ve bayi konumundaki satış noktaları arasında yapılan "Satış Sözleşmesi"ne 8. maddesinde düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğü nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

2. Bahse konu hükmün 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde öngörülen "rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmaması" koşulunu

karşılammaması nedeniyle sözleşmeye bu haliyle bireysel muafiyet tanınmasının da mümkün olmadığı,

30 3.a) Sözleşmenin 8. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, aynı hükmün süresini belirsiz kılan sözleşmenin 10. maddesinin, belirli süreli hale gelecek şekilde değiştirilmesi gerektiği,

b) Sözleşmenin 8. maddesinin sözleşmeden çıkarılmasının tercih edilmesi durumunda ise sözleşmenin aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceği,

40 c) bu düzeltmelerin 60 gün içinde yerine getirilerek Rekabet Kurumu'na bildirilmesine, gerekli düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

50 H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca ilgili ürün pazarının tespitinde; tüketicinin gözünde fiyatı, kullanım amaçları ve nitelikleri bakımından aynı sayılan mal ve hizmetlerden oluşan pazar dikkate alınmakta, tespit edilen pazarı etkileyebilecek diğer unsurlar da değerlendirilebilmektedir.

60 Bildirimde bulunan taraf olan İGS, takım elbise, palto, gömlek vb. ürünleri içeren erkek hazır giyim alanında faaliyette bulunmaktadır. Genel olarak hazır giyim sektörü içerisinde tüketici gözündeki kullanım farklılıklarından hareketle ayrı alt ilgili ürün pazarlarının bulunabileceği düşünülebilir. Bununla birlikte, anılan sektörde arz ikamesinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Hazır giyim sektöründe faaliyette bulunan teşebbüsler açısından, belirli bir giyim türünden diğerine geçişte önemli oranda yatırım gerekliliğinin bulunmaması teşebbüslerin üretimlerini kısa sürede diğer giyim türlerine kaydırabilmeleri sonucunu doğurmaktadır. Söz konusu sektörde çeşitli ürünler arasındaki arz ikamesinin yüksek olması, tüketici açısından farklı kullanım alanlarına sahip olan bu ürünlerin aynı pazar içinde değerlendirilmesini mümkün kılmaktadır.

70 Yukarıda sunulan açıklamalar ve Tebliğ'de sıralanan unsurlar göz önünde bulundurularak, ilgili ürün pazarı başvuru konusu dosya bakımından hazır giyim ürünleri pazarı olarak belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri alanın, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olması; ilgili coğrafi pazarın tespitinde büyük bir önem taşımakta ve belirleyici olmaktadır.

80 İlgili coğrafi pazar dosya konusu ürünlere ilişkin faaliyetlerin ülke genelini kapsamaması ve bu bağlamda bölgesel bir farklılığın söz konusu olmaması dikkate alınarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar

H.2.1. İGS İstanbul Giyim Sanayi Ticaret A.Ş. (İGS)

İGS, erkek hazır giyim ürünleri alanında faaliyette bulunan ve merkezi İstanbul'da bulunan bir şirkettir. Anılan şirketin hisselerinin %79,9'una Ha-Zet Holding A.Ş. ve %10'una Yeni Karamürsel Giyim ve İht. Mad. A.Ş. sahip bulunmaktadır.

90

Şirket Yönetim Kurulu Gülsün Talu, Ali Fethi Ağralı, Nursel Adanır, Hakkı Talu ve Birsen Adanır'dan oluşmaktadır.

İGS'nin 2004 yılı cirosu (.....) YTL'dir.

H.2.2. Bayiler

100 Bildirim konusu Satış Sözleşmesi'nin diğer tarafında İGS'nin bayi olarak nitelendirilen satış noktaları bulunmaktadır. Söz konusu teşebbüsler ilgili ürünlerin yeniden satışını gerçekleştirmektedirler.

Anılan teşebbüsler Bildirim Formu'nda; Trabzon İGS Mağazası, İzmir Orkide AVM İGS Mağazası, İzmit Dolphin AVM İGS Mağazası ve Maltepe Carrefoursa AVM İGS Mağazası olarak sıralanmaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

110 Başvuru konusu, İGS ve bayi konumundaki her bir satış noktası arasında sırasıyla 1.12.2004, 8.12.2004, 18.12.2004, 15.3.2005 tarihlerinde yapılan Satış Sözleşmesi'ne menfi tespit verilmesi, bunun reddedilmesi halinde başvurunun muafiyet bildirimini olarak değerlendirilmesi talebidir.

Anılan sözleşme uyarınca İGS tarafından bayi konumunda bulunan teşebbüslere ilgili ürünlerin yeniden satışı konusunda yetki verilmektedir.

H.3.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- 120 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesinde menfi tespit ile ilgili düzenlemelere yer verilerek, teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine, Kurul'un elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, eylemin veya birleşme ve devralmanın Kanun'un 4, 6 ve 7. maddelerine aykırı olmadığını gösteren menfi tespit belgesi verebileceği hükmü yer almaktadır.

Satış Sözleşmesi'nin "Cezai Müeyyideler" başlıklı 8. maddesi şu şekilde düzenlenmiştir:

- 130 *"...Ayrıca, bu sözleşme münhasır Satış Sözleşmesi olduğundan ve bu mağazalar İGS markalı ürün ve İGS hizmetini satışa sunduğundan dolayı, Alıcı'nın Şirket'ten yazılı izin almadan başka firmalara ait malları Mağazada satması mümkün değildir.*

Alıcı'nın, İGS marka ve itibarını zedeleyici hareketlerde bulunması, farklı mamulleri satışa sunması halinde, sözleşmedeki diğer müeyyideler saklı kalmak üzere, Alıcı, Şirket'e ayrıca maktuen 50.000 USD (ellibin Amerikan Doları) ticari tazminat ödeyecektir."

- 140 Bu hükümden sözleşme ile bayi konumunda bulunan teşebbüslere ilgili ürünlerin yeniden satışı konusunda rekabet etmeme yükümlülüğü getirildiği anlaşılmıştır.

Dolayısıyla, rekabet etmeme yükümlülüğü gibi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı bir hüküm içermesi nedeniyle anılan sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda, anlaşmanın muafiyet kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin ele alınması gerekmektedir.

H.3.2. Muafiyet Değerlendirmesi

150 H.3.2.1. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

Bildirime konu olan anlaşmanın; iki teşebbüs arasında yapılması, tarafların her birinin anlaşmanın amaçları bakımından üretim ya da dağıtım zincirinin farklı bir seviyesinde faaliyet gösteriyor olmaları, taraflarının (sağlayıcı ve alıcı) hangi koşullar altında mal ve hizmetlerin alımını, satımını ve yeniden satımını yapacaklarını düzenlemesi nedeniyle 2002/2 sayılı "Kapsam" başlıklı 2. maddesi anlamında "dikey anlaşma" niteliğinde olduğu anlaşılmıştır.

- 160 Satış Sözleşmesi'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği noktasında ise sözleşmenin rekabet etmeme yükümlülüğüne ve bu bağlamda sözleşmenin süresine ilişkin maddelerinin ele alınması gerekmektedir.

170 Yukarıda da yer verildiği üzere Satış Sözleşmesi'nin "Cezai Müeyyideler" başlıklı 8. maddesinde, bayi konumunda bulunan teşebbüslerin İGS'nin yazılı iznini almadan başka firmalara ait ürünleri satamayacağı düzenlenmiştir. Bu maddedeki sınırlamanın başka firmalara ait herhangi bir ürün için getirilmesi dolayısıyla rakip ürünleri de kapsadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla anılan hüküm sözleşme süresince bayilere getirilen bir rekabet etmeme yükümlülüğü olarak uygulanabilecektir. Bu durum, 2002/2 sayılı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde yer alan *"Alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük"* şeklindeki rekabet etmeme yükümlülüğü tanımına da uymaktadır.

180 Aynı Tebliğ'in 5. maddesi uyarınca alıcıya söz konusu maddede yer verilen sınırları aşmadığı sürece getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanmasına engel teşkil etmemektedir. Söz konusu sınırların aşılması durumunda ise 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin Açıklanmasına Dair Kılavuz'da bu hükmün yer aldığı sözleşme maddeleri sözleşmenin diğer maddelerinden ayrılabilir ise yalnızca bu madde grup muafiyetinden yararlanamazken diğer maddelerin yararlanabileceği ifade edilmektedir. Ancak rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin sözleşme hükümlerinin, sözleşmenin diğer bölümlerinden ayrılamaması halinde ise, sözleşmenin tamamının grup muafiyetinden yararlanamayacağı belirtilmektedir.

190 Bu noktada, özellikle başvuru konusu sözleşme açısından, böyle bir yükümlülüğün süresinin önemli bir sınırlama olduğu vurgulanmalıdır. Buna göre, Tebliğ'in 5/a maddesi anlaşmada yer alan *"alıcıya getirilen belirsiz süreli veya beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğü"*ne, bu Tebliğ ile tanınan muafiyetin uygulanmayacağını belirtmektedir. Yukarıda anılan Kılavuz'da da söz konusu düzenleme bir örnek vasıtasıyla *"Alıcıya anlaşma geçerli olduğu sürece rekabet etmeme yükümlülüğü getiren ve taraflardan herhangi biri belli bir süre önceden itiraz etmedikçe her yıl yenilenmiş kabul edilen bir yıllık bir dağıtım anlaşması belirsiz süreli olarak kabul edilecektir. Ancak, bu anlaşmanın her yıl yenilenebilmesi için tarafların açıkça iradelerini birbirlerine bildirmeleri zorunlu ise anlaşma belirsiz süreli sayılmayacaktır. Başka deyişle, belirli bir süre içerisinde taraflar bu anlaşmayı devam ettirmek istediklerini birbirlerine açıkça bildirmedikçe anlaşmanın uzamadığını kabul eden bir düzenlemeye dayanan rekabet etmeme yükümlülüğü belirsiz süreli kabul edilmeyecektir."* şeklinde açıklanmıştır.

200 Başvuru konusu sözleşmede yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün süresinin sözleşme süresine bağlı olduğu görülmektedir. Satış Sözleşmesi'nin "Sözleşme Süresi" başlıklı 10. maddesi ise şu şekilde düzenlenmiştir:

"İşbu Satış Sözleşmesi tanzim ve imza olunduğu tarihten itibaren üç yıl için akd olunmuştur. Şu kadar ki, sözleşmenin sona ermesinden en az üç ay evvel taraflardan biri tarafından feshi yazılı olarak ihbar edilmezse bir sene daha uzar."

210 *Bu suretle uzayan ve aynı şekilde feshi ihbar edilmemesi sebebi ile uzayacak müteakip sözleşme yılları sonu için de aynı şekilde feshi ihbar edilmezse bu sözleşme aynı koşullarla birer yıllık sürelerle uzar...”*

İlgili madde yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda süre açısından incelendiğinde, İGS'nin bayilerine sözleşme süresince getirdiği rekabet etmeme yükümlülüğünün belirsiz süreli olduğu ve bu nedenle anılan düzenleme ile Tebliğ'de izin verilen sınırlamaların dışına çıktığı görülmektedir.

220 Bu durum karşısında, rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün bu haliyle 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, aynı hükmün süresini belirsiz kılan Satış Sözleşme'nin 10. maddesinin, Tebliğ'in 5. maddesine uygun şekilde değiştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bir seçenek ise aynı hükmün sözleşmeden çıkarılmasıdır. Bu durumda anılan sözleşmenin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanmasında herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

H.3.2.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

230 Bireysel muafiyet açısından bakıldığında, Tebliğ kapsamında olmayan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin düzenlemenin bireysel muafiyet alması mümkün değildir. Zira, anılan yükümlülüğün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile uyumlu olması durumunda da başvuru konusu sözleşmeden beklenen faydalar elde edilebilecektir. Dolayısıyla söz konusu sözleşmede olduğu gibi süresiz olarak öngörülen bir rekabet etmeme yükümlülüğü rekabetin gereğinden fazla sınırlandırılması anlamına gelmektedir. Özetle; sözleşmede düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğünün 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde öngörülen rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmaması koşulunu karşılamadığı dikkate alınırsa anılan sözleşmeye bu haliyle bireysel muafiyet tanınması imkanı bulunmamaktadır.

240

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1. İGS İstanbul Giyim Sanayi Ticaret A.Ş. ve bayi konumundaki satış noktaları arasında yapılan “Satış Sözleşmesi”ne 8. maddesinde düzenlenen rekabet etmeme yükümlülüğü nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

250 2. Bahse konu hükmün 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendinde öngörülen “rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanmaması” koşulunu karşılamaması nedeniyle sözleşmeye bu haliyle bireysel muafiyet tanınmasının da mümkün olmadığına,

3.a) Sözleşmenin 8. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği

05-49/699-187

260 kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilmesi için, aynı hükmün süresini belirsiz kılan sözleşmenin 10. maddesinin, "belirli bir süre içerisinde tarafların bu anlaşmayı devam ettirmek istediklerini birbirlerine açıkça bildirmeleri halinde sözleşmenin süresinin uzayacağına" yönelik ifadeyi içerecek şekilde değiştirilmesi gerektiğine,

b) Sözleşmenin 8. maddesinin sözleşmeden çıkarılmasının tercih edilmesi durumunda ise sözleşmenin aynı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceğine,

270 c) bu düzeltmelerin 60 gün içinde yerine getirilerek Rekabet Kurumu'na bildirilmesine, Kurulumuzca gerekli düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına taraflara bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.